

**ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
СІМЕЙНИХ ПРАВОВІДНОСИН
В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ:
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Глобалізація усіх сфер життєдіяльності як тенденція світового розвитку зумовлює актуалізацію питання особливостей правового регулювання тих сфер буття, що є найбільш поширеними та значущими як для розвитку сучасного суспільства загалом, так і для окремих індивідів, зокрема. Дослідження нормативного регулювання відносин, що регулюються міжнародним приватним правом, як ніколи є актуальним. Однією з найбільш значимих тем є визначення тенденцій, проблем та перспектив розвитку інституту сімейних правовідносин як об'єкта регулювання міжнародного приватного права.

Інститут сім'ї, як відомо, є однією із засад розвитку ефективного суспільства не тільки на рівні держави, а й у глобальному сенсі. Укладення шлюбу з іноземним елементом не є новелою, а швидше реалією сьогодення, а тому переважна кількість держав здійснила нормативне врегулювання даної категорії правовідносин. Україною, у зв'язку з необхідністю такого унормування, було прийнято Закон України «Про міжнародне приватне право», що містить окремий розділ під назвою «Колізійні норми сімейного права». Варто зазначити, що поряд з національним законодавством, Україна виступає стороною великої кількості міжнародних договорів та конвенцій щодо кодифікації норм міжнародного сімейного права.

Наявність іноземного елементу та різного правового регулювання даної категорії відносин за законодавством держав, громадянами яких є сторони шлюбу, породжують появу колізій та відповідних колізійних норм, що мають на меті нівелювання випадків порушення прав громадян та запобігання неоднакового застосування положень законодавств.

Найбільш актуальними і проблемними питаннями регулювання сімейних правовідносин у міжнародному приватному праві є: вибір законодавства, що має бути застосовано; дотримання формальних умов, що визначаються нормативним регулюванням окремих держав; визначення шлюбного віку; питання укладення шлюбного контракту, а також порядку розірвання шлюбу; інститут усиновлення.

Підставою виникнення колізій у галузі шлюбно-сімейних відносин є застосування у різних державах різного правового регулювання до однакових фактичних обставин. За законодавством України, право на шлюб визначається особистим законом кожної з осіб, які подали заяву про укладення шлюбу. У разі укладення шлюбу в Україні застосовуються вимоги Сімейного кодексу України щодо підстав недійсності шлюбу [1].

Окремою проблемою правового регулювання є визнання розірвання шлюбу, що відбулося за кордоном. Визнання рішення іноземного органу може здійснюватися у двох формах: або у вигляді визнання іноземного судового рішення про розлучення судом України, або шляхом легалізації документа про розлучення, виданого за кордоном. Варто зазначити, що процедура розірвання шлюбів у міжнародному приватному праві має національні особливості, а тому необхідно враховувати положення законодавств, де така дія відбулася, а також колізійні норми міжнародного приватного права України.

Варто зацентрувати увагу на тому, що наявність у кожній державі власних матеріальних вимог до осіб, які укладають шлюб, або ініціюють його розірвання, породжує виникнення стану неоднакової оцінки в праві різних держав, тобто в одній державі умови визнаються дійсними, а в іншій – нікчемними.

Згідно з законодавством іноземних держав форма шлюбу повинна визначатися за місцем його укладання, а матеріальні умови визначаються за особистим законом кожної з осіб, які укладають шлюб. При практичному вирішенні подібних колізійних проблем варто у шлюбному контракті передбачити можливість зворотного відсилання і відсилання до права третьої країни та враховувати положення чинних міжнародних конвенцій та договорів між державами, які певним чином регламентують вирішення тих чи інших колізійних проблем.

Мають бути уточнені положення щодо застосування таких колізійних норм, як: проблема «зворотнього відсилання», «обходу закону», «застереження про публічний порядок», «застосування імперативних норм», «застосування права країни з множинністю правових систем», тощо. Дані застереження забезпечать дієве колізійне регулювання сімейних відносин з іноземним елементом [2].

Питання розлучення в міжнародному приватному праві станом на сьогодні є проблемою колізійного регулювання через значні розбіжності у правових системах, а також різні традиції та особливості, а тому доречно при укладенні шлюбу застосовувати шлюбний контракт для обумовлення відповідних формальностей. Це сприятиме вирішенню спорів на засадах законності та справедливості, а також нівелюватиме випадки порушення прав подружжя.

Підсумовуючи, варто зазначити, що сучасний етап розвитку суспільства дійсно зумовив трансформацію традиційних сімейних відносин, що має наслідком зміну акцентів правового регулювання сімейних відносин у законодавстві зарубіжних держав, а тому дослідження визначеної проблематики має продовжуватися не тільки на науковому рівні, а й на законодавчому.

Державами мають бути впроваджені основні інститути шлюбно-сімейних відносин на міжнародному рівні, наприклад, шляхом створення єдиного кодифікованого акту. Також варто унормувати положення щодо шлюбних контрактів і закріпити правило щодо обов'язковості його укладення для запобігання випадків неоднакового застосування основ законодавства про шлюб різними державами, а також порушень прав сторін шлюбно-сімейних відносин.

Список використаних джерел

1. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 32. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15/conv#n251> (дата звернення: 06.10.2021).
2. Ткаченко В. Колізійні питання реалізації права на шлюб у міжнародному приватному праві. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 6. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/6/48.pdf>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри Тищенко Ю. В.

ПРОЦЬ ДАНИЛО ВОЛОДИМИРОВИЧ

Західноукраїнський національний університет

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АУТОНОМНОГО ТРАНСПОРТУ

На сьогоднішній день світ перебуває на порозі великих змін через стрімкий розвиток робототехніки, інформаційних технологій та штучного інтелекту, і Україна не може залишатися осторонь цих процесів. Безпілотні автомобілі, які переміщуються у просторі без участі людини за допомогою автоматичного управління, є своєрідним ноу-хау в транспортній галузі. Такі «безпілотники» призначені для задоволення повсякденних споживчих потреб населення, перевезення вантажів у промисловій, а також у оборонній (військовій) галузі.

У зв'язку із цими змінами постають і питання відповідності законодавчої бази реальності, яка стрімко змінюється під